

Fiche 1: Mededeling inzake steun voor landbouwers in gebieden met natuurlijke handicaps

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling om te komen tot een betere inzet van middelen aan boeren in gebieden met natuurlijke handicaps

Datum Commissiedocument : 21 april 2009

Nr. Commissiedocument : Com (2009) 161

Pre-lex: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/lfa/comm/com2009_161_en.pdf

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld

Behandelingstraject Raad : Raadswerkgroep Plattelandsbeleid, CSA, raadsconclusies in juni 2009.

Eerstverantwoordelijk ministerie : Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

2. Essentie voorstel

Lidstaten kunnen drie typen LFA (Less Favoured Area) gebieden aanwijzen: berggebieden; andere ('intermediate') probleemgebieden en gebieden met specifieke nadelen. Deze mededeling betreft de zogeheten intermediate LFA's. Ongeveer 31% van het Europese landbouwareaal is geclassificeerd als intermediate LFA gebied. De aanwijzing van deze gebieden gebeurde tot op heden op basis van een brede set aan sociaal-economische criteria. De Europese Rekenkamer heeft in 2003 aangegeven dat de criteriaset van de intermediate LFA gewijzigd zou moeten worden, omdat boeren met de huidige set criteria ongelijk behandeld worden en de steun niet doelgericht ingezet kan worden.

De Commissie kreeg de opdracht om het LFA beleid te heroverwegen en in 2010 te starten met 'areas with natural handicaps' in plaats van de op basis van sociaal-economische criteria aangewezen intermediate LFA's. De mededeling is een stand van zaken omdat het de Commissie niet gelukt is om criteria te benoemen en gegevens te verzamelen die leiden tot een nieuw systeem om gebieden met een natuurlijke handicap te begrenzen. Er is wel een criteriaset gemaakt gebaseerd op fysieke indicatoren, zoals bodem en klimatologische omstandigheden, maar het ontbrak aan gegevens om op basis daarvan daadwerkelijk te komen tot gebiedsbegrenzing. Er wordt een oproep gedaan aan de lidstaten om voor eind oktober 2009 een gedetailleerde 'bio-physical map' (kaart van bio fysieke gebieden) aan te leveren van de gebieden die voldoen aan de criteriaset van fysieke indicatoren.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in.

De mededeling vraagt om een concrete actie namelijk het leveren van informatie over bio fysieke criteria van gebieden die in aanmerking zouden kunnen komen voor de status van

'intermediate LFA'. De informatie moet op kaart worden aangeleverd. Budgettaire gevolgen van het produceren van het gevraagde (kaart)materiaal worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels budgetdiscipline. De gevraagde actie moet uitmonden in een gewijzigd wetsvoorstel.

De huidige typen probleemgebieden staan aangegeven in Europese regelgeving gebaseerd op de artikelen 36 en 37 EG-verdrag en betreffen dus het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het betreft hier een exclusieve bevoegdheid, aangezien de probleemgebieden reeds op Europees niveau zijn vastgelegd. De subsidiariteit van de voorgestelde actie hoeft dan ook niet beoordeeld te worden. Het aanleveren van gebieden die voldoen aan de voorgestelde criteria is proportioneel, omdat op deze wijze een bijdrage kan worden geleverd aan de beoogde herziening.

Nederland staat positief ten opzicht van een herziening. Nederland maakt geen gebruik van het type 'intermediate LFA's', maar heeft op dit moment ca. 233.000 ha aangewezen van het type 'gebieden met specifieke nadelen'. De veelheid aan sociaal economische criteria heeft Nederland van het begin af aan belet gebruik te maken van dit artikel. Het grote aantal hectares wat andere lidstaten hebben begrensd als 'intermediate LFA' verstoort het level playing field. De herziening van de LFA systematiek heeft geen gevolgen voor de begrotingen van EU en lidstaten (co-financiering) omdat de totale nationale enveloppen voor rurale ontwikkeling voor de programmeringsperiode ongewijzigd blijven. De door de herziening beoogde verhoging van de doeltreffendheid en doelmatigheid zal wel betekenen dat meer geld beschikbaar komt voor probleemgebieden of andere maatregelen in het programma.

4. Nederlandse positie over de Mededeling.

Nederland beoordeelt de mededeling positief. Door de herziening kan de doeltreffendheid en doelmatigheid van de LFA systematiek substantieel worden verhoogd omdat steun gericht kan worden toegedeeld. Terwijl dit ook een evenwichtigere verdeling van de EU-subsidies ten goede kan komen.

Nederland maakt geen gebruik van de intermediate LFA. De herziening van de intermediate LFA naar 'areas with natural handicaps' kan voor Nederland interessant zijn. Het is bijvoorbeeld wellicht mogelijk om op basis van het criterium 'Soil – drainage' de veenweidegebieden in het noorden en westen van Nederland onder te brengen als 'areas with natural handicaps'. Hierdoor komt ruimte vrij in de categorie specifieke handicaps, waar Nederland nu gebruik van maakt en waarvoor een maximum geldt van 10% van het landoppervlak. Het voordeel van een verschuiving is dat er een duidelijk onderscheid komt tussen verschillende type probleemgebieden, waarbij de categorie specifieke handicaps ingezet kan worden voor gebieden met een specifiek Nederlands probleem zoals de strijd tegen de stijgende zeewaterspiegel of de hoge stedelijke druk op de landbouwgronden. Nu vallen ook de gebieden met natuurlijke handicaps in de categorie specifieke handicaps. Daarnaast is er in totaal meer probleemgebied aan te wijzen, dit heeft echter wel gevolgen voor de verdeling van middelen uit de nationale enveloppe. Het is echter nog niet zeker of de Nederlandse gebieden naast de 8 bio-fysieke criteria ook voldoen aan de door de Commissie beoogde aanvullende productie gerelateerde indicatoren zoals gemiddelde opbrengst of veedichtheid. Met deze productie gerelateerde criteria wil de Commissie voorkomen dat

steun wordt gericht op gebieden die hun natuurlijk handicap met behulp van technische oplossingen hebben overwonnen. Over ongeveer een half jaar zal de Commissie met uitgewerkte voorstellen komen.

Uit de hierboven genoemde redenen vindt Nederland het wenselijk dat lidstaten de Commissie zo spoedig mogelijk een kaart aanbieden met daarop een uitwerking van de criteria voor intermediate LFAs.